

Spoštovane kmetovalke, kmetovalci, kmečki zavarovanci!

Kot ste razbrali že iz dnevnega časopisja in ostalih medijev, je Državni zbor lanskega maja sprejel novi Zakon o varnosti in zdravju pri delu. Veljati je začel **3. decembra 2011**. Prenovljeni zakon prinaša za kmete, ki sami, oz. s svojimi družinskimi člani opravljajo delo na kmetijah, **precej sprememb**. Tako lahko glede zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu ločimo tri skupine kmetij: kmete kot delodajalce, kmete kot samozaposlene in ostale kmete.

Delodajalci – kmetije z zaposlenimi delavci

So kmetije, ki za potrebe osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti in/ali dopolnilne dejavnosti **zaposlujejo delavce** in s tem, skladno z ZVZD-1 pridobijo status »klasičnega« delodajalca«. **Dolžnosti** teh kmetij v zvezi z zagotovitvijo varnega dela delavcev **so enake kot dolžnosti pravnih oseb**, ki opravljajo kmetijsko dejavnost. V to skupino sodijo tudi kmetije, ki kot delavce zaposlujejo svoje družinske člane in imajo le ti z nosilcem kmetijske dejavnosti (npr. enem od staršev) sklenjeno pogodbo o zaposlitvi v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih, dobivajo plačo in so zavarovani kot delavci.

Pripraviti morajo izjavo o varnosti z oceno tveganja, zagotoviti morajo osebno varovalno opremo, periodične preglede sredstev za delo (strojev, opreme), preglede ter preskuse električnih in strelvodnih instalacij, ki jih lahko opravi pooblaščen organizacija, usposabljanje iz varnosti in zdravja pri delu, periodične preventivne zdravstveni preglede, ter vodenje evidenc, ki jih predpisuje zakon. Poenostavljeno rečeno, novi zakon za to skupino ne prinaša večjih sprememb. Lahko pa po novem delodajalec, če je usposobljen v skladu z določili zakona, sam prevzame vodenje in zagotavljanje varnosti pri delu in ne potrebuje zato strokovnega delavca ali storitve zunanjih izvajalcev, lahko pa jih koristi.

Ocenjujemo, da je takih kmetij v Sloveniji okoli 300.

Samozaposleni – pokojninsko in invalidsko zavarovani kot kmetje !!!

So kmetije z nosilci dejavnosti, ki so v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju zavarovani kot kmetje in **ne zaposlujejo** delavcev in v delovni proces ne vključujejo drugih oseb, razen družinskih članov na kmetiji. Opravljajo osnovno kmetijsko in gozdarsko dejavnost in/ali dopolnilno dejavnost na kmetiji. To je skupina, ki je po prejšnjem zakonu spadala med delodajalce in delavce v isti osebi (cca 11.000 kmetij v letu 2010), sedaj pa med **samozaposlene**. Samozaposlenim novi zakon olajšuje izvajanje določil zakona (ne potrebujejo dokazil o usposabljanju, zdravstvenih pregledov, strokovnega delavca, preskusov delovne opreme, preiskav škodljivosti v delovnem okolju, ...).

Po drugi strani pa samozaposleni **sam nosi vso odgovornost** za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, saj mora sam (ali pa s pomočjo

pooblaščenih institucij) **oceniti tveganje** in se odločiti za ustrezne ukrepe. Če ugotovi, da obstajajo nevarnosti za nezgode, poklicne bolezni in bolezni povezane z delom, mora izdelati **pisno izjavo o varnosti** z oceno tveganja in določiti ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu. Zagotoviti morajo uporabo sredstev za delo in osebne varovalne opreme, ki ustreza tveganjem pri delu in predpisom. Sprejeti mora tudi ukrepe varstva pred požarom in prijavljati nezgode pri delu. Delo v kmetijstvu in gozdarstvu je med najbolj tveganimi, zato bo lahko le redko kdo ocenil, da zanj ni tveganja in mu ne bo potrebno sprejeti ustreznih ukrepov.

Samozaposlenim nov zakon torej **ne predpisuje** več nekaterih obveznosti, ki so jih bili dolžni izvajati po starem Zakonu o varnosti in zdravju pri delu, pa jih naštejmo še enkrat:

1. ne predpisuje usposabljanja za varno delo (tečajji VZD),
2. ne predpisuje preventivnih zdravstvenih pregledov (medicina dela),
3. ne predpisuje obdobjnih pregledov in preizkusov delovne opreme,
4. ne predpisuje obdobjnih preiskav škodljivosti v delovnem okolju (hrup, prah,...)
5. ne predpisuje posebne usposobljenosti ali najema storitve zunanjih izvajalcev, ki imajo dovoljenje za delo.

Ostali – kmetovalci v prostem času

To so kmetje, ki opravljajo neko drugo dejavnost izven kmetijstva, oziroma **so zaposleni** izven kmetije in na tej osnovi tudi zdravstveno in pokojninsko/invalidsko zavarovani, osnovno kmetijsko in gozdarsko dejavnost in/ali dopolnilno dejavnost pa opravljajo v svojem prostem času. Zakon o varnosti in zdravju pri delu jih ne zajema in zanje bodo zahteve za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu predpisane na osnovi predpisov s področja kmetijstva. Zakonska osnova zanje je v Zakonu v kmetijstvu že dolgo dana, sami izvedbeni **predpisi so še v pripravi**. Je pa to največja skupina - vsaj 50.000 kmetij, ki tudi dejansko kmetujejo in še veliko več lastnikov gozdov, ki vsaj občasno delajo v gozdu. In ravno v tej skupini se zgodi največ nesreč, zato so zahteve za varnost pri njihovem delu nujne, pa četudi ga opravljajo v svojem prostem času.

Za kakršne koli informacije ali pomoč s področja Varnosti in zdravja pri delu se lahko obrnete na KGZS – Zavod GO (041/772 656, bogdan.crv@go.kgzs.si).